

Vergaderjaar 2021–2022

26 643

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Nr. 787

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 oktober 2021

Inleiding

Tussen april en juli 2021 heeft het Adviescollege ICT-toetsing (AclCT) onderzoek gedaan naar een conceptversie van een specifiek document van de Aanbesteding applicatiediensten Logius. Het gaat daarbij om de NOK-strategie, een kaderstellend document dat richting geeft aan de nadere overeenkomsten die onder de raamovereenkomst worden gesloten.

Ik wil het AclCT bedanken voor het uitgebrachte advies¹ en met name de korte tijd waarin dit tot stand is gekomen. Door de goede samenwerking met het AclCT kon tijdig worden ingespeeld op de adviezen die het AclCT formuleerde. Daardoor was het mogelijk om (de afronding van) het onderzoek en de verschillende stappen in de aanbesteding deels parallel te laten verlopen. Omdat de aanbesteding volgens planning kon doorgaan, kan de continuïteit en rechtmatigheid van de contracten worden geborgd.

Afgelopen maanden is er veel werk verzet rondom de Aanbesteding applicatie-diensten Logius: de raamovereenkomst is gegund aan vijf partijen², er heeft een consultatie met deze partijen plaatsgevonden en de NOK-strategie wordt binnenkort definitief gemaakt en gepubliceerd. Uit de consultatie blijkt dat de NOK-strategie aan de partijen voldoende basis biedt voor de samenwerking komende jaren. Op basis van hun reacties wordt de NOK-strategie binnenkort definitief gemaakt. Het blijft overigens een levend document dat gedurende de looptijd van de aanbesteding kan worden geactualiseerd.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

² <https://logius.nl/actueel/logius-gunt-raamovereenkomsten-voor-applicatiediensten>

Belang aanbesteding voor Logius

Logius beheert in opdracht van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties producten en diensten voor de digitale overheid. Daarnaast beheert Logius standaarden die alle overheidsorganisaties gebruiken in hun digitale dienstverlening en is Logius actief betrokken bij meerdere afspraken-stelsels. De dienstverlening van Logius is opgedeeld in vijf domeinen: Toegang (o.a. DigiD en DigiD Machtigen), Interactie (o.a. MijnOverheid), Gegevens-uitwisseling (o.a. Digipoort voor berichten-verkeer tussen de overheid), Infrastructuur (het IT-fundament van Logius) en Regie op stelsels en standaarden. De Aanbesteding applicatiediensten Logius richt zich op de primaire applicaties die in de verschillende domeinen vallen³. De aanbesteding is belangrijk voor Logius, omdat Logius hiermee zorgt voor rechtmatigheid, doelmatigheid en flexibiliteit in de contracten voor haar primaire applicaties om digitale dienstverlening voor burgers en bedrijven mogelijk te maken. Het is van groot belang dat de applicaties beheerst en toekomstvast worden onderhouden en ontwikkeld.

Herkenning

Ik herken mij in het advies dat het AclCT heeft uitgebracht. Ik onderschrijf het belang om steeds het goede gesprek te voeren met de marktpartijen die de primaire applicaties van Logius in de komende jaren gaan beheren en doorontwikkelen, gezien het strategische belang voor de continuïteit en verdere ontwikkeling van de digitale overheid. Ook de aanbevelingen rondom het versterken van de aansturing van leveranciers onderschrijf ik.

Ik heb adviezen die het AclCT geeft verwerkt in de NOK-strategie of ik neem ze mee in de volgende fasen van dit traject, als de diverse nadere offerte-uitvragen en nadere overeenkomsten worden uitgewerkt. Hiermee sluit ik aan op het eerdere BIT-advies op het programma SAMEN⁴, namelijk om stapeling van werkzaamheden te voorkomen en om stapsgewijs verandering door te voeren. Daarnaast werk ik parallel aan de verdere inrichting en professionalisering van de regiefunctie die Logius inneemt voor de aansturing van leveranciers en het beheer van contracten. De verdere opvolging van de adviezen wordt geborgd via de CIO-Logius.

Hierna ga ik in meer detail in op de deeladviezen en de opvolging ervan.

Uitwerking deeladviezen

Bereid de consultatie van de leveranciers voor door de NOK-strategie aan te vullen

Het eerste deeladvies van AclCT is om de voorgenomen opdrachten en condities voor de inzet van leveranciers in die opdrachten verder uit te werken in de NOK-strategie, gericht op toetsing door leveranciers, en om business cases op te stellen.

De NOK-strategie is mede op basis van het AclCT-advies verder uitgewerkt, zoals op het gebied van voorgenomen prestatie-indicatoren, de subgunningcriteria per nadere overeenkomst en prestatieafspraken. Daarnaast zijn de doelstellingen per fase verder aangevuld. De bijgewerkte versie van de NOK-strategie is de basis geweest voor de consul-

³ De applicatie Digipoort en de Infrastructuur van Logius zijn recent reeds aanbesteed onder de aanbesteding SAMEN.

⁴ Kamerstuk 26 643, nr. 659

tatie van de marktpartijen, waar het AclCT naar verwijst als «toetsing door leveranciers». De verdere, meer gedetailleerde uitwerking van opdrachten vindt plaats in voorbereiding op de diverse nadere offerte-uitvragen, wat komende jaren gaat plaatsvinden. Op basis van het advies heb ik de mogelijkheid toegevoegd om een aanvullende consultatie met leveranciers te houden in voorbereiding op een specifieke nadere overeenkomst. Ik kies voor deze stapsgewijze aanpak om zo flexibel te kunnen inspelen op de dan actuele situatie en ontwikkelingen, een van de uitgangspunten van de aanbesteding, en om bij elke minicompetitie te kunnen leren van eerdere ervaringen.

In de NOK-strategie benoem ik dat per nadere overeenkomst een (verkorte) business case zal worden opgesteld, met de nadruk op financiële en inkoopaspecten. Het AclCT onderkent het belang hiervan en stelt een proces voor om tot deze business cases te komen en benoemt rollen die hierbij betrokken zijn. Ik deel de constatering dat het proces rondom de business cases verder moet worden ingericht voor intern gebruik. Daarom heb ik inmiddels opdracht gegeven om financiële verkenningen uit te voeren. De voorgenomen verdeling naar nadere overeenkomsten is gebaseerd op uitvoerige gesprekken, waarbij onder meer is gekeken naar de samenhang tussen en beheersbaarheid van het aantal nadere overeenkomsten voor Logius. Als er aanleiding is om de indeling van de nadere overeenkomsten te herzien, dan kan de NOK-strategie hierop worden aangepast.

Logius werkt volgens «SAFe bij Logius»⁵, een werkwijze die is gebaseerd op de internationaal gebruikte SAFe-werkwijze, die Logius passend heeft gemaakt binnen de context waarin de organisatie actief is. De taken en verantwoordelijkheden die het AclCT noemt zijn of worden allemaal binnen Logius belegd. Zo is de product owner verantwoordelijk voor het beheer en de doorontwikkeling van een applicatie en de product manager die de belangen van de afnemers en technologie verbindt.

Realiseer randvoorwaarden voor meer sturing op leveranciers

Het tweede deeladvies betreft het realiseren van randvoorwaarden voor meer sturing op leveranciers. Het AclCT merkt hierin terecht op dat Logius inzet op flexibele opdrachten, maar dat de organisatie daarvoor zelf ook flexibel moet zijn. Er wordt op dit moment al gewerkt aan het verder professionaliseren van de rollen die betrokken zijn bij de sturing op leveranciers, en op de informatievoorziening die dit ondersteunt. De uitgebrachte adviezen neem ik hierin mee. Daarnaast heb ik afgelopen periode al nieuwe afspraken gemaakt over verschillende bevoegdheden, wat besluitvorming binnen Logius moet vereenvoudigen en versnellen.

Het AclCT adviseert om te beginnen met de nadere overeenkomst met de grootste toegevoegde waarde, zodat hiervan geleerd kan worden. In verband met een naderende onrechtmatigheid kies ik er echter voor om een andere nadere overeenkomst, met een beperkte omvang en complexiteit, als eerste op te pakken. Daarbij sluit ik vanzelfsprekend aan bij het advies om ervaringen bij het uitwerken en sluiten van deze nadere overeenkomst te gebruiken als geleerde lessen voor andere nadere overeenkomsten die hierna moeten worden gesloten.

⁵ <https://logius.nl/onze-organisatie/safe-bij-logius>

Tot slot

Ik zie de adviezen van het AclCT als ondersteuning van de gekozen aanpak en dank het AclCT voor de aanbevelingen die Logius helpen om de uitvoering verder stevig vorm te geven.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.W. Knops